

Ponúknite im Krista!

biskup Dr. Patrick Streiff

Ponúknite im Krista!

Vyznať Ježiša ako Pána

Kázeň na otvorenie Centrálnej konferencie, 8. marec 2017

Biblické čítania: Jn 14,5-10; Flp 1,3-6 + 9-11

Kázňový text: Flp 2,5-11

Ježiš Kristus je Pán! – Toto vyznanie je témou Centrálnej konferencie 2017. Zjednocuje nás so všetkými kresťanmi všetkých čias, na všetkých miestach a vo všetkých cirkvách. Toto vyznanie je výrazom našej spoločnej viery. Spoločným chvály vzdáním uprostred všetkých rozdielností v tele Kristovom.

V tejto úvodnej otváracíj bohoslužbe Centrálnej konferencie vyznávame Ježiša Krista ako Pána v modlitbe, v piesni, v načúvaní Slovu Svätého Písma a v spoločenstve stola, v ktorom je On sám Hostiteľom i Darom.

Pri čítaniach Písma sme o Ňom mohli počuť hneď dvakrát: Výňatok z Jánovho evanjelia hovoril o jednote Otca a Syna, ktorú nám Boh Otec dáva jasne vidieť vo svojom Synovi Ježišovi, ako by to nikde inde v tejto čírej podobe nebolo možné vidieť. Odsek z Listu Filipským zažíha radosť, že evanjelium rozšírilo svoj vplyv a toto pôsobenie priláka ešte ďalšie a väčšie kruhy. V Liste Filipským Pavel nakoniec cituje chválospev na Ježiša ako Pána. Tak počúvajme túto pieseň chvály, ktorú Pavel našiel už v kresťanských kruhoch, a ktorá je celá len o Ježišovi: Čítajme *Filipským 2,6-11*.

1) Chvála cesty Ježiša Krista

Táto ranokresťanská chvála zachytáva cestu Ježiša Krista v dvoch slohách. V prvej slohe je sám Ježiš tým, kto koná. V druhej slohe je konajúcim Boh. Prvá sloha popisuje cestu poníženia. Druhá sloha cestu povýšenia.

V prvej slohe, v ktorej koná sám Ježiš, si volí cestu poníženia. On, Ježiš, ktorý bol ako Boh, nepovažoval túto prednosť za svoje nescudziteľné vlastníctvo. Nestaval do popredia vlastné záujmy. Netrval na tom, byť ako Boh. Preto si zvolil opačný spôsob než Adam a Eva. Adam a Eva mali síce v raji spoločenstvo s Bohom, ale nechali sa zviest' vrah im ešte niečo chýba ku šťastiu. Cítili sa odstrčení a chceli viac. Chceli byť ako Boh. Prapríbeh Adama a Evy je naším základným ľudským príbehom: sme nespokojní, chceme mať viac a chceme byť ako Boh.

Ježiš si zvolil opačnú cestu ako Adam a Eva. Odobral sa do najnižšej podoby ľudského života. Hymnus opisuje túto podobu ako život otroka. To je z pohľadu človeka úplne nepochopiteľné, prečo si niekto zvolí takú cestu. Môžeme nad tým len žasnúť. Aj traja učeníci, ktorí išli s Ježišom na horu a boli svedkami toho, ako bol Ježiš obklopený božskou nádherou, by boli najradšej zostali tam. Ježiš však s nimi opäť zostúpil dole do hlbín života. Aj mnoho iných príbehov v evanjeliách poukazuje na nedostatok pochopenia učeníkov, ktoré sa týkalo cesty, ktorú si Ježiš vedome volí. Dúfam, že nikdy nezabudneme žasnúť nad Jeho cestou poníženia!

V tejto prvej slohe hymnu sa cesta poníženia popisuje jedným slovom, možno to preložiť ako „vzdať sa niečoho“ alebo „vyprázdniť sa“. To vyvolalo v kresťanskej teológii veľa úvah; čoho sa vlastne Ježiš vzdal na svojom Božom bytí, keď sa stal človekom a ako človek žil na tomto svete. Považujem za stále neprekonateľné, ako to vyjadril Charles Wesley v jednej piesni, že: „*Opustil trón svojho Otca a vyprázdnil sa zo všetkého, okrem lásky.*“ (He left his Father's throne above / emptied himself of all but love). A hoci sa Ježiš vzdal všetkých božských predností, napriek tomu zostala

božská charakteristická vlastnosť v človeku Ježišovi: láska. Bola to láska, ktorá Ho nechala poslušne kráčať cestou poníženia až na kríž.

V prvej slohe hymnu je Ježiš ten, kto koná, kým mu prostredníctvom jedného z ľudí násilne pripravenou smrťou nebola každá možnosť konať odňatá. V druhej slohe sa objavuje sám Boh a stáva sa konajúcim. On potvrdzuje cestu Ježiša tým, že Ho v stvorení povyšuje nad všetko ostatné. Je to Božia vlastná chvála Ježiša. Sám Boh povyšuje Ježiša tak veľmi; nadovšetko, že všetko ostatné stvorenie: nebeskí anjeli a pozemskí ľudia, ba dokonca aj temné podsvetie, môžu s Ním len súhlasiť: „*A každý jazyk aby vyznával, že Ježiš Kristus je Pán; na slávu Boha Otca.*“ (v. 11)

Ani v prvej, ani v druhej slohe nevidíme konať ľudí. Je to buď sám Ježiš, kto koná, alebo je to Boh, ktorý koná na Ježišovi. Nie sme na to zvyknutí. Ako ľudia radšej konáme sami. Ale vo chvále Ježiša Krista sa pojmáme do konania Trojjediného Boha. Vyznať Ježiša Krista ako Pána nás vedie do úžasu; do odkrytia jedinečnej cesty Božej lásky. To nás robí pokornými.

2) K čomu nás povedie chvála Ježiša Krista

Pavel uvádza chválu Ježiša ako Pána krátkou vetou: „*Zmýšľajte medzi sebou tak, ako Kristus Ježiš.*“ (v. 5) Táto krátka úvodná veta stavia most k nášmu vlastnému životu ako k životu kresťanov. Náš život má byť ovplyvňovaný cestou Ježiša Krista. Naše zmýšľanie má teda zodpovedať ceste poníženia, ktorú si vybral Ježiš. On sa vzdal všetkej moci a čestného postavenia, okrem lásky.

My všetci sa ale radi podieľame na spoločenskom pokroku a niektorí z nás sú už úplne deťmi tohto sociálneho rozmachu, aj keď sa pre svoju vieru držíme viac v úzadí než ostatní; aby sme zbierali poklady na tejto zemi, a aby sme viac než ostatní boli ochotní venovať z nášho blahobytu časť pre chudobnejších. Je to zakotvené v našej ľudskej prirodzenosti od čias Adama a Evy, že by sme sa radi podieľali na spoločenskom pokroku. A dochádza k tomu, čo by sa dalo nazvať „náboženským vzostupom“. Už aj Adam a Eva chceli ku všetkým pozemským výhodám, ktoré už vlastnili, ešte jedno – chceli byť ako Boh.

Cesta Ježiša v prvej slohe Kristovho hymnu je v porovnaní s tým úplne protichodná. Totiž už jeho vlastní učeníci mali ťažkosti, aby pochopili túto protichodnú cestu. Ale, vďaka Bohu, táto cesta má vzostup; Ježiš chodil medzi svojimi nasledovníkmi, aby ich zas a zas viedol k tomu, aby boli ochotní nechať sa formovať Božou láskou, hoci aj pôjdu ťažšou cestou: deliť sa o vlastné; cvičiť sa v zriekaní; počítať s následkami; zasadzovať sa o dobro, mať otvorené oči pre potreby znevýhodnených, bojovať za spravodlivosť, pôsobiť mier. Kde motivuje Ježišova cesta teba a tvoj zbor, aby si išiel ťažšou cestou lásky? Pavel sa modlí za Filipských v odseku, ktorý sme počuli v čítaní Písma, aby ich láska rástla a aby boli schopní rozoznávať, na čom v živote záleží (Flp 1,9-10).

Aj druhá sloha Kristovho hymnu vzbudzuje pohoršenie, teraz ale vetou, že raz sa všetci pred Ježišom hodia na kolená. To v ľuďoch dneška často vedie k ambivalentnej, či dokonca odmietavej reakcii, pretože takáto pocta Jemu, Ježišovi Kristovi, dáva osobité miesto, a neposudzuje všetky náboženstvá a ich zakladateľov rovnako. Popri tomto priznaní osobitého postavenia Ježiša Krista nevedie žiadna cesta. Je to výsledok Božieho konania na Ježišovi a časť chvály vzdania, že Ježiš Kristus je Pán. Je to výraz hlbokého tajomstva, že Boh je Trojjediný a prebýva v živom spoločenstve jednoty Otca, Syna a Svätého Ducha. Ale je to osobité čestné miesto, ktoré prináleží iba Ježišovi, nie zároveň tým, ktorí Ježiša nasledujú. Lebo kto berie výzvu apoštola Pavla skutočne vážne, aby zmýšľal tak, ako sa patrí zmýšľať na toho, kto patrí Ježišovi, nebude ani pre seba, ani pre vlastnú cirkev odvodzovať výnimočné postavenie, ale ono osobité čestné miesto prizná iba Ježišovi Kristovi.

Bohužiaľ, cirkev až príliš často, keď zacíti vôňu moci, zriekne sa cesty poníženia a očakáva pre seba povýšenie. Ale čestné miesto patrí iba samotnému Ježišovi. Iba vtedy, ak sami zotrváme na ceste poníženia, môžeme na tejto Ježišovej ceste zriekania sa všetkého okrem lásky niesť so sebou aj

kritických súčasníkov a pozývať ich, aby spolu s nami žasli nad cestou, ktorú Ježiš vedome dokonal až seba vydaním na kríži. Kiež sa potom všetci pripojíme k chvále Jeho povýšenia, aby každý jazyk vyznal, že Ježiš Kristus je Pán, na slávu Boha Otca.

Amen.

Správa biskupa na Centrálnu konferenciu 2017

Úvod

„*Ponúknite im Krista!*“ – To bol príkaz, ktorý dával John Wesley podľa tradície do vienka svojim kazateľom, keď ich posielal do Ameriky. „*Ponúknite im Krista!*“ – Táto výzva dostáva v dnešnej Európe nový význam. Preto som sa rozhodol vybrať ju ako hlavnú myšlienku prepájajúcu všetky časti tejto biskupskej správy. Výzva ponúknuť Krista ľuďom dopĺňa a ďalej rozvíja to, čo som už rozvinul v biskupskej správe v roku 2013 na základe Wesleyho spisu *Charakteristické znaky metodistu (Die Kennzeichen eines Methodisten/einer Methodistin)*, ako trojstupeň lásky.

Pri vykonávaní tohto príkazu sme vždy pevne ukotvení a prepojení s ostatnými, ktorí nesú rovnako nalievajúcu túžbu srdca. Ja sám vo svojej biskupskej službe zažívam, čo je to byť nesený na modlitbách množstva metodistov a z celého srdca ďakujem za túto neviditeľnú sieť podpory. Očividná a citeľná je však pre mňa a pre mnohých mimoriadna pomoc mojich spolupracovníkov v biskupskej kancelárii: Ursa Schweizera, ktorý pracoval už pri mojom predchodcovi a teraz pracuje pri mne – celkovo už viac ako polovicu svojho života – vynikajúcim spôsobom ako asistent. Žiadneho lepšieho by som si ani nevedel predstaviť. Počas šiestich rokov bol za financie a administratívu suverénne zodpovedný Thomas Rodemeyer a minulý rok v jeseni túto prácu odovzdal Andrému Töngimu. Vám všetkým patrí moje srdečné ďakujem. Pre mňa najvýraznejšie a osobitné ďakujem – aj keď pre ostatných asi menej jasné – patrí mojej milovanej manželke Heidi za spoločnú cestu, ktorej význam pre moju biskupskú službu pravdepodobne oni sami ani nemôžu úplne pochopiť.

Kristus je Pán

Kristus je Pán, toto ústredné vyznanie kresťanskej viery je témou Centrálnej konferencie 2017. Spoločne chceme po tieto dni oslavovať, čo vyznávame. V nasledujúcich týždňoch budú pobožnosti zo všetkých krajín Centrálnej konferencie obmieňať tému „*Kristus je...*“. Pobožnosti nás budú sprevádzať až do Veľkej noci, ktorú tento rok podľa západného aj východného cirkevného roku slávime v ten istý deň. *Kristus je Pán* nás zjednocuje naprieč všetkými rozdielmi jazykov, kultúr a prejavov zbožnosti.

Ježiš Kristus išiel cestou Božej slávy v poníženosti ľudskej existencie a pomínutelnosti. Všetkého sa vzdal, len nie lásky. Boh potvrdil Jeho cestu a povýšil Ho nad všetkých ľudí a mocnosti. Jeho cesta nás vedie k chvále Ježiša Krista. Chvála je vhodným prejavom tohto centrálného vyznania kresťanskej viery. On nás oslobodzuje od seba samých a celých nás odkazuje na Boha. Boh je tu konajúci, nie my. Vo chvále sa mení náš pohľad na svet, pretože sa chopíme Božieho konania vo svete. Je to upokojujúce a uzdravujúce, zosúzvučať na Božiu chválu.

Chvála, ktorá je viac než istý druh hudby a piesní, viac než istá časť na začiatku bohoslužby, viac než citové naladenie sa na Božiu prítomnosť. Chválou si to často v našich metodistických zboroch sťažujeme. Máme bohaté dedičstvo liturgickej tradície, ktorá vzdáva chválu v pokojnej, cez stáročia pestovanej tradícii; avšak, žiaľ, buď hodenej cez palubu, alebo zanedbanej z dôvodu neznalosti. No v letnično-charizmatickej tradícii, ktorá vyjadruje chválu nadšením a často hlučne, sa necítíme naozaj doma. Ale naše bohoslužby budú len vtedy duchovne pretvárajúce, keď nás oslobodia od nás samých na chválu Trojjediného Boha. Uvažovanie o metodistických bohoslužbách, ktoré bolo v roku 2016 tematicky zaradené na zasadnutie Exekutívneho výboru Centrálnej konferencie pre strednú a južnú

Európu, bolo dobrým vstupom do uvedomenia si základných aspektov bohoslužby. Pritom dostali – ako už počas obdobného dňa v roku 2015 – zhromažďovanie sa a slávenie pri stole Pána, sviatosť Večere alebo eucharistická slávnosť, nový význam.

Kristus je Pán, táto ústredná výpoveď kresťanskej viery je chválou. A chvála Ježišovi Kristovi je zároveň vyznaním. Kto to vyzná, povie tým tiež niečo o sebe samom: Ja nie som svojím vlastným Pánom a Majstrom; Ježiš Kristus je Pánom môjho života; na Neho sa chcem upriamiť, Jeho chcem nasledovať. To sa týka vlastného rozhodnutia každého. Aj keď dnes – z rôznych dôvodov – býva v našich zboroch sotva viac evanjelizačných podujatí ako kedysi, vyvstáva otázka, ako sprevádzame ľudí a ako ich povzbudzujeme k vlastnému, slobodnému rozhodnutiu nasledovať Ježiša Krista ako Pána. Vlastné rozhodnutie sa pre Krista je len jednou stranou mince a je zvyčajne výsledkom dlhého hľadania zmyslu, v ktorom sa odkrýva tajomstvo nájdania nového prístupu k Bohu skrze Ježiša. Som presvedčený, že každé naozajstné rozhodnutie sa, že Ježiš Kristus je môj Pán a Spasiteľ, hlboko v jadre korení vo vlastnom uchvátení Kristom (Flp 3,12).

→ Ako som bol uchvátený Kristom ja osobne a ako sa to pohnutie v mojom živote prejavuje po dlhých rokoch nasledovania?

Wesleyho výzva „*Ponúknite im Krista!*“ má preto trvalý význam. Je to výzva hovoriť o nádeji, ktorá je v nás (1Pt 3,15), pretože my sami sme Kristovými zmocnencami. Je to výzva pre nás ako pre jednotlivcov a zároveň pre nás ako cirkevné spoločenstvo; že sme ľuďom, ktorý zvestuje dobrodenia Toho, ktorý nás povolal do svojho predivného svetla (1Pt 2,9). Je to výzva v podobe ponuky, nikdy donútenia. Dnešná spoločnosť reaguje – oprávnene – alergicky na uplatňovanie náboženského tlaku na ostatných ľudí.

Hoci Wesley niekedy tiež mohol ukázať svoje autoritárske črty, už vtedy bolo preňho slobodné rozhodnutie jednotlivca Bohom danou výsadou človekovi. Kristus nás oslobodil, aby sme boli slobodní! (Ga 5,1) Toto rázne zvolanie apoštola Pavla sa v slobodmilovnom čase stalo takmer samozrejším, kľúčovým predpokladom, aby nedošlo k vyvolaniu odporu voči evanjeliu. A predsa sa v našej spoločnosti tiež ukazuje, že sloboda nie je len dar a príležitosť, ale že môže byť aj bremenom. Riziko voľby sa stáva preťaženie, modernou verziou onoho „*v pote tváre budeš jesť chlieb*“ (Gn 3,19). V možnostiach voľby sa totiž možno stratiť, a potom sa uchýliť k stálemu osteňu hriechu; totiž vzdialiť sa od Boha. Metodisti by nemali byť vyčerpaní, aby svojím životným štýlom a svojimi slovami poukazovali na Krista. V ňom sa odráža Božia tvár a vedie k blaživej skúsenosti slobody.

Základom mojej biskupskej správy pred štyroch rokov bol Wesleyho spis *Charakteristické znaky metodistu*. Môžem len znovu poukázať na to, že tieto charakteristické znaky sa nenachádzajú v akýchsi špeciálnych príručkách alebo vymedzeniach od iných cirkví, ba ani raz v osobitej pravovernosti. Nejde o to, že sme kdesi inde ako ostatné cirkvi, hoci mediálne by to bolo jednoduchšie sprostredkovať. Ale Wesley v tomto krátkom spise zhrnul, čo je preňho jadrom kresťanskej viery, a bol šťastný, keď sa v tom opäť našlo veľa ne-metodistov. Pointa Wesleyho spisu je krištáľovo čistým zachytením jadra kresťanskej viery; totiž Božej lásky, ktorá sa rozvíja v troch krokoch: Po prvé, ako osobná skúsenosť Božej lásky k nám, ktorá je rozliata v našich srdciach skrze Svätého Ducha (Rim 5,5). Táto blaživá skúsenosť nám umožňuje, ako druhé, milovať Boha celým srdcom (Dt 6,5 a Mt 22,37), a má za následok to tretie, že milujeme našich blížnych ako seba samých (Mt 22,39). Tak sa svetom pohybuje Božia láska, tak povediac, v rytme valčíka a teší sa z každého, kto sa v tomto tanci lásky k nej pridá, a s ňou splynie. V princípe Wesleymu nejde v evanjeliu ani o

pravovernosť, ani o aplikáciu určitých hodnôt alebo práv, ale o obnovenie schopnosti vytvárať vzťahy; o obnovu spoločenstva.

V biskupskej správe som už pred štyrmi rokmi stručne poukázal to, prečo je práve v súčasnosti dôležité vyznanie *Kristus je Pán*:

V našom multi-náboženskom svete je na tomto mieste vysvetlenie nevyhnutné; to by bolo pre Wesleyho úplne samozrejým, ale dnes musí byť vedome zdôraznené: O milom Bohu hovoria v dnešnej spoločnosti (takmer) všetci, aspoň vo veľmi všeobecnej podobe milujúcej, najvyššej bytosti. Zvláštnosťou na evanjeliu je ale zhutnenie, že táto Božia láska nenapodobiteľne zvíťazila v Ježišovi z Nazareta. Boh dal v Ježišovi, v Kristovi, jasne rozpoznať svoju tvár. V Ježišovom živote, smrti a vzkriesení Boh zmieril nás ľudí so sebou. Vo viere v Ježiša ako nášho Pána a Spasiteľa zažívame spasenie. Nasledovaním Ježiša sa uzdravíme. Evanjelium je posolstvom Božej lásky v tejto veľmi konkrétnej podobe; v konkrétnej osobe: Ježiš Kristus. Táto konkretizácia lásky v osobe Ježiša Krista, a tým nakoniec v tajomstve Trojjediného Boha je jednou z prekážok prijatia evanjelia v dnešnej spoločnosti.

V tejto biskupskej správe teda nejde o inú, novú tému v štýle „každé štyri roky niečo nové!“. V podstate ide o to isté jadro evanjelia, o Toho istého trojjediného Boha, ktorý je láska – ale teraz vo svetle osoby Ježiša Krista. Pre nás a pre našu prácu bude účinnou posilou, keď budeme sledovať toto Tajomstvo, ktorým sme boli zmocnení: Krista ako Božie tajomstvo, v ktorom sú ukryté všetky poklady múdrosti a poznania (Kol 2,3).

V našom multi-náboženskom – a niekedy aj a-náboženskom – svete má osobitný význam naučiť sa hovoriť o Kristovi v dialógu, a nie príliš vedecky. K tomu náleží aj úctivo načúvať skúsenostiam ľudí iných vyznaní alebo bez náboženskej identity v nádeji, že sú ochotní vypočuť naše svedectvo. Nemôžeme dosvedčovať Krista ako Toho, kto sa stavia na úroveň služobníka, a pritom chcieť byť silnejší. Nemôžeme dosvedčovať Krista ako Toho, ktorému z celého srdca dôverujeme, a pritom lipnúť na materiálnych istotách. Nemôžeme dosvedčovať Krista ako Toho, ktorý pozýva ľudí do spoločenstva, a pritom sami chcieť iných ľudí od nášho spoločenstva držať bokom.

Taktiež nemôžeme svedčiť o Kristovi ako o Kniežati pokoja bez toho, aby sme zároveň vo svojom postoji a v konaní s inými ľuďmi a kultúrami nepôsobili pokojamilovne. Medzi oboma početne najväčšími svetovými náboženstvami, islamom a kresťanstvom, je obzvlášť dôležité podporovať snahy o mier a spoluprácu pre dobro ľudstva. O trendoch radikalizácie v islame sa v súčasnosti veľa diskutuje. Niektorí zástupcovia moslimov vidia násilnú radikalizáciu a neustálu pohotovosť islamských extrémistov ako dôsledok hlbokého ponižovania zo strany Západu. To nemôže vysvetľovať všetko, ale mali by sme byť o to viac sebakritickí, aby naše svedectvo o Kristovi nespyšnelo. Nebyť pyšným platí, samozrejme, rovnako aj pre rozhovory s ľuďmi, ktorí sa od kresťanstva dištancovali.

→ Ako spracúvam rozhovory o Bohu a viere, čo sa týka mojich vzťahov s ľuďmi, ktorí kresťanskou vierou aktívne nežijú?

Jedine Kristus – metodistické hnutie ako „vnúča“ Reformácie

„Solus Christus“ (jedine Kristus) sa stalo – okrem „jedine Biblia“, „jedine z milosti“ a „jedine vierou“ – jedným zo známych hesiel Reformácie. 500 rokov uplynulo od doby Reformácie. V jubilejnom roku 2017 by sme tiež mali zostať vedomí si toho, že luteráni, katolíci a metodisti mohli na svetovej úrovni v spoločnom vyhlásení k náuke o ospravedlnení (GER) vyhlásiť dohodu v základných pravdách tohto učenia: „*Náuka o ospravedlnení ... je nevyhnutným kritériom, ktoré chce celé učenie a prax cirkvi neustále nasmerovávať na Krista.*“ (GER, odsek 18)

Metodistické hnutie je ako „vnúča“ Reformácie. Medzi prvými reformátormi a ich bezprostrednými nástupcami v 16. storočí a o dve storočia neskôr prerážajúcim metodistickým obnovným hnutím v cirkvi v Anglicku v 18. storočí existoval už v 17. storočí rad obnovných hnutí v Anglicku a na kontinente; puritanizmus a pietizmus, ktoré boli, tak povediac, „deťmi“ Reformácie. Tie zase vplývali na prichádzajúce metodistické obnovné hnutie. Tak sa do metodistického hnutia infiltrovali rozmanité vplyvy Reformácie, ako od samotných reformátorov, tak od prvých „detí“ Reformácie. Metodistické hnutie je preto ako „vnúča“ Reformácie. John a Charles Wesleyovci sa ale uchyľovali do doby ďaleko pred Reformáciou a nechali sa „oplodniť“ gréckymi cirkevnými otcami ranej cirkvi.

Tieto vplyvy a základné motívy sa odrážajú aj vo Wesleyho kázňach (por. Patrick Ph. Streiff, John Wesley: *Le prédicateur et sa pensée théologique d'après ses sermons*, v súčasnosti publikované iba vo francúzštine). Už v prvých kázňach spred roku 1738 bol stanovený cieľ: posvätený život, obzvlášť kresťanská dokonalosť ako dokonalá láska. Tento životný cieľ, vyrazený dedičstvom ranej cirkvi, zostal preňho rovnaký po celý život. Prostredníctvom skúsenosti s uistením viery z roku 1738 potom presunul do popredia dedičstvo Reformácie vyjadrením „detská“ generácia (pietizmus). Trvalo to istý čas a predstavovalo čas po konverzii do ostrej, radikálnej opozície. Wesley sa ale tiež uistil, na základe kázňových náuk Anglikánskej cirkvi (*Kniha homílii*), v ktorých dostala slovo generácia reformátorov, že jeho vlastná cirkev stojí na reformačnom základe. V priebehu ďalšieho vývoja v rokoch 1760 – 1770 zostalo jednak základom reformačné dedičstvo ospravedlnenia jedine milosťou skrze vieru. Wesley to charakterizuje adjektívom „biblické“ kresťanstvo. Na druhej strane Wesley vo svojich neskorších kázňach ale oveľa silnejšie nadviazal na patristické myšlienkové bohatstvo. Podoby viery a života pred skúsenosťou ospravedlnenia boli už odpísané, ale ako stupeň na ceste rastu v láske k Bohu a k blíznym boli prijaté pozitívne. V podstate ide teda aj v kázňach – rovnako ako v diele *Charakteristické znaky metodistu* – o premieňajúcu moc Božej lásky ako najhlbšieho základu a cieľu kresťanskej viery.

Ponúkať Krista a pozývať nasledovať Ho pre Wesleyho nekotví v strachu pred Božím hnevom, ale v duchovnej skúsenosti Božej lásky. Wesley síce na niekoľkých významných miestach zachytáva biblické výpovede o Božom hneve. Tak hovorí vo *Všeobecnych pravidlách (Allgemeine Regeln)*, že v roku 1739 prišlo k nemu niekoľko ľudí a prosili ho, „*aby s nimi strávil nejaký čas v modlitbe a poučil ich, ako by mohli uniknúť pred hnevom, ktorý jednoducho vidia vznášať sa nad svojimi hlavami*“. Na základe tejto prvej skúsenosti uviedol kritérium prijatia do metodistických skupiniek („tried“) a zhromaždenia: „*Od tých, ktorí chcú byť súčasťou spoločenstva, sa ponajprv len očakáva, že majú túžbu utiecť pred budúcim hnevom a byť vykúpení z hriechov. Ale tam, kde táto túžba skutočne prebýva v srdci, ukáže sa prostredníctvom svojho ovocia zjavnou.*“ Kritériom prijatia do metodistických kruhov bola len túžba po vykúpení, žiadne kresťanské vyznanie viery! A očakávaním od prijatých bolo, „*že svoju túžbu po spásе stále preukazujú tým, že, po prvé: Nerobia nič zlé, ... po druhé: Konajú dobro, ... po tretie: Používajú všetky Bohom predpísané prostriedky milosti.*“ (Allgemeine Regeln [Všeobecné pravidlá]). Metodistické triedy a zhromaždenia boli otvorené pre všetkých, ktorí zakúšali Božiu milosť a chceli

byť ňou vo svojom živote zmenení. Christoph Klaiber veľmi trefne opísal predmetnú skúsenosť s Bohom v počiatkoch metodistického obrodného hnutia nasledovne: „*Bazálne pohnutie Bohom zjavuje Božiu povahu ako lásky. Nie trasúci sa hriešnik v ruke rozhnevaného Boha je samotnou podstatou metodizmu, ale ten ‚zápasíaci Jacob‘, ktorý vo svojich zápasoch nájde pokoj preto, že Boh sa mu ukáže ako nekonečne milujúci.*“ (Christoph Klaiber, Von Gottes Geist verändert [Zmenený Božím Duchom], str. 62).

→ Čo som zakúsil – z najrôznejších pohnutí Bohom – u mňa a u ostatných ľudí? Čo bolo na tom desivé a čo uzdravujúce?

Spätný pohľad na počiatky a pôvod metodistického hnutia je dôležitý pre nevyhnutnú obnovu v súčasnosti a budúcnosti. Švajčiarsko je spomedzi celej biskupskej oblasti aj naďalej krajinou s najvyšším počtom členov ECM (pozri aj štatistiku dospelých „*vyznávajúcich členov*“), ale ich počet od osemdesiatych rokov nepretržite klesá. V návrate k nášmu poslaniu *viest ľudí nasledovať Ježiša Krista* si Výročná konferencia Švajčiarsko-Francúzsko-Severná Afrika bola vedomá toho, že mnohí členovia stratili reč v diskusii o tom, ako môžeme hovoriť o spáse ľuďom, ktorí nemajú žiadny vzťah k cirkvi ani ku kresťanskej viere. Ozdravné, ale nepohodlné prehodnotenie sa vsunulo tu i tam. Členovia sa začínajú pýtať, čo ľudí mimo cirkvi pohýna na skúsenostiach s Bohom a túžbach po Bohu; namiesto toho, aby sa len modlili a dúfali, že predsa prídu do našich spoločností. Vydajte sa na ťažkú cestu skúšať nové veci, robiť kroky do neznáma a vstupovať do vzťahov s inými ľuďmi bez toho, aby ste vedeli z vlastnej skúsenosti povedať, čo z toho bude.

„*Ponúknite im Krista!*“ – To je úplne podstatná práca na vzťahu. Je to vysoko cenené spoluputovanie s inými ľuďmi mimo nášho vlastného cirkevného kruhu. Existujú také príklady – vďaka Bohu – aj v zboroch vo Švajčiarsku, a to vo vekovom rozmedzí najsilnejšie zastúpené v práci s deťmi a teenagermi. Ale práve tí niekedy sklúčení švajčiarski metodisti by mohli byť pohľadom ponad vlastný záhradný plot podnietení i povzbudení. Ešte nová práca ECM cirkvi v Albánsku je žiarivým príkladom toho, ako naplno a presvedčivo môžeme žiť výzvu „*Ponúknite im Krista!*“ Spolučlenstvo v Centrálnej konferencii by sa nemalo podobať ani jednosmernej ulici, v ktorej jedni len dávajú a druhí iba prijímajú; ani kolesu, ktorého stredom (nábojovou hlavicou) je vždy ECM vo Švajčiarsku, ktorá všetko drží pohromade. Existuje oveľa viac povzbudzujúcich príkladov, ktoré skutočne môžeme zosieťovať. Výmena na bohoslužbách pri príležitosti 60. výročia Centrálnej konferencie v roku 2014 ako aj vtedy zhotovená modlitebná brožúra a taktiež meniace sa miesta zhromaždenia pre zasadnutia Exekutívneho výboru a pracovných skupín Centrálnej konferencie, ako aj zborové partnerstvá prispeli k vzniku a upevňovaniu tejto siete. Táto sieť žije z osobných vzťahov, ktoré udržiavame navzájom.

→ Ako môžeme v dlhšie neudržiavanom kresťanskom prostredí hovoriť o nádeji, ktorá je v nás, a ponúkať Krista? O aké skúsenosti sa môžeme v tomto ohľade podeliť?

Kristus – uprostred procesov zmien

Ježiš Kristus je ten istý včera, dnes i naveky. (Heb 13,8) Ježiš Kristus je ten istý, ale naše vnímanie Ježiša Krista sa mení, pretože žijeme v meniacom sa svete. Keď sa zapáčilo Bohu, celú svoju plnosť nechal prebývať v Ježišovi (Kol 1,19); potom je On to nevyčerpatelné bohatstvo, ktoré môžeme vždy rozpoznať len čiastkovo (1Kor 13,12). Vo svojom uchvátení Kristom získame konštanty, ale aj nové poznatky. To isté platí pre celý náš svet: Aj vo všetkých často závrtných zmenách sú aj konštanty. Iba

v pohľade na dlhšiu históriu je jasné, čo vôbec nebolo také odlišné pred 150 rokmi ako aj čo sa výrazne zmenilo (por. Andreas Rödger, 21.0 *Eine kurze Geschichte der Gegenwart*, Mníchov 2015).

Ako mladé hnutie boli metodisti veľmi prispôsobiví. To šírenie hnutia urýchlilo najmä v 19. storočí. Do tej doby sme takmer vo všetkých krajinách našej biskupskej oblasti existovali ako cirkvi s rozvinutými štruktúrami už dlho. Rovnako ako ostatné organizácie aj my máme schopnosť zotrvačnosti. Tá sa, celkom prirodzene, vo väčšine zborov posilňuje vekovou štruktúrou. Lebo 20-ročný je zvyčajne otvorenejší podniknúť niečo nové než 70-ročný. Zotrvávanie ako také nie je niečo zlé. Obrazne povedané: Veľkej nákladnej lodi trvá dlho, kým urobí oblúk novým smerom, ale zato ňou búrka sem a tam tak rýchlo neotrasie. Malé člny sú vo vysokých vlnách oveľa ohrozenejšie, zato však obratnejšie a môžu sa dostať až do tých miest k pevnine, kde veľká loď musí udržiavať odstup, aby nenabehla na plytčinu. V našej Centrálnej konferencii i mimo nej v celosvetovej EMC nebude hlavnou úlohou nájsť ustálenosť, ale otvorenosť a pripravenosť pre procesy zmien. To platí približne 25 rokov po prevrate aj v krajinách na východe strednej Európy.

Nikdy by sme pritom nemali zabúdať, že Božia misia narastá na okrajoch (por. štúdiu Ekumenickej rady cirkví *Gemeinsam für das Leben: Mission und Evangelisation in sich wandelnden Kontexten* [Spoločne pre život: Misia a evanjelizácia v meniacom sa svete], 2012), a nie v strede. Príliš dlho sme v sebe živilí predstavu, že zamestnávanie odborných pracovníkov na plný úväzok by mohlo cirkvi opäť priniesť rozmach. A pretože toto bolo v našej biskupskej oblasti finančne možné takmer výlučne vo Švajčiarsku, výzva na zmenu sa teraz tiež predkladá predovšetkým vo Švajčiarsku. Ale to nie je vôbec také jednoduché, opäť otočiť nasmerovanie od štruktúry centrálnej služby smerom k podpore záujmu, schopností a k využitiu prostriedkov v zboroch; aby ľudia mohli viesť v nasledovaní Ježiša Krista (por. aj zodpovedajúce vysvetlenie k *Call To Action* v mojej správe biskupa z roku 2013). Vo všetkých ostatných krajinách Centrálnej konferencie nebolo finančne vôbec možné zamestnať nad rámec základných nevyhnutných administratívnych služieb ešte ďalšieho odborníka na čiastočný alebo na plný úväzok. Pri spätnom pohľade sa mi zdá, že niektoré zbory sa v týchto krajinách odvážili flexibilnejšie a živšie pustiť do nových možností služby vďaka miestnym jednotlivcom. Často tiež nachádzali nevyhnutnú podporu v nadväzovaní partnerstiev s inými zborami v západnej Európe alebo USA. Tvárou v tvár našich ťažkostí vidieť ovocie misie narastať v hojnej miere; musíme však pochovať ilúziu, že by boli odborníci, ktorí by nám vedeli ponúknuť riešenie. Stojíme pred problémami, ktoré nemôžu byť zodpovedané „technickými“ expertmi. Iba spoločné, záväzné napredovanie v adaptívnych procesoch vedie k nájdeniu a vykročeniu na nádejnú cestu.

→ Kde vo svojej krajine v ECM vďaka nájdeme stopy prítomnosti Krista?

Medzi moje obohacujúce skúsenosti v biskupskej Rade patria časy ďalšieho vzdelávania. Pod odborným vedením dostávame nástroje a vybavenie pre procesy zmien vo veľkých organizáciách a môžeme tiež reflektovať vlastné skúsenosti. Tak som v roku 2009 spoznal Craiga Robertsona z SLI (*Spiritual Leadership Inc.*). Jeho vyjadrenie, záväzne a spoločne napredovať s malými tímami, aby boli vypracované riešenia problémov, ktoré nevie rozlúsknuť ani skúsený odborník, rozvinuli hlavne vo Švajčiarsku už veľmi nádejnú dynamiku v cirkvi. Neexistuje žiadna „zázračná metóda“, lebo taká neexistuje! Ale prostredníctvom SLI podporovaná kombinácia duchovnej hĺbky, záväznej spolupráce, spoločného učenia sa a tvorivého preverenia riešení môže spustiť potenciál pre účinné procesy zmien, ktoré nevyhnutne potrebujeme. Rozhodujúce sú aj tu osoby, ktoré sa pustia do toho, že zrealizujú takýto adaptívny tím viery, nádeje a lásky.

Vzhľadom na to, že organizácie alebo systémy (napr. zostavenie konferenčných štruktúr či smerníc a predpisov) majú vždy určitú zotrvačnosť; aby mohlo dôjsť k zmenám, vyžaduje to značnú mieru „zvýšenej teploty“. Je to, ako by sa to dalo metaforicky vyjadriť, ako s tlakovým hrncom: S príliš malým množstvom tepla a z toho vyvstávajúceho tlaku nevznikne ani z rôznych prísad žiadne nové, chutné jedlo. Ale keď sú teplo a tlak príliš veľké, kryt odletí, obsah vykypí a ingrediencie budú rozprsknuté všade. Značná miera „zdvihutej teploty“ je síce nepríjemná, ale pre adaptívne procesy zmien nevyhnutná – v opačnom prípade systém uviazne vo svojich starých koľajach. Súčasne tiež platí, že človek nemôže stále žiť so zvýšenou teplotou. V nadväznosti na úspešné procesy zmien to vyžaduje taktiež pokojné časy, v ktorých sa nové štruktúry a prebiehajúce procesy môžu osvedčiť. Asi nie som jediný, kto by prechádzajúc cestou popri staveniskách nerád pridľho videl „zvýšenú teplotu“. Predsa je pre mňa dôležitejšie aktívne spoluutvárať procesy zmien, než aby boli tieto procesy doslova valcované zmenami tak, že cirkev utrpí škody. V mojej funkcii biskupa sa aktívne zapájanie týchto procesov zmien uskutočňuje predovšetkým na úrovniach Centrálnej konferencie a na Výročných konferenciách a ich príslušných riadiacich orgánoch (vo vedúcich grémiách). Tieto úrovne riadenia sú dôležité. Musia však mať neustále na pamäti, že cirkev nebude rásť v centre, ale na okrajoch. Procesy zmien v riadiacich štruktúrach (napr. cieľ a organizácia zasadnutí Výročnej konferencie, zasadnutia komisií a práca Výročnej konferencie atď.) by preto mali slúžiť misiou v zboroch a na okrajoch cirkvi, aby ľudí viedli v nasledovaní Ježiša Krista.

V procesoch zmien má človek neustále dočinenia so strachom zo straty. Ľudia, ktorí by chceli zmeny popohnať, zažívajú pritom veľký odpor. Taký odpor voči zmenám nepochádza z lenivosti, pohodlnosti či z nechuti k novým veciam, ale väčšinou zo strachu stratiť to, čo pozitívne človek zažil v minulosti. Preto je dôležité dohodnúť sa na spoločných hodnotách, ktoré sa ocenia a ďalej budú chcieť zachovať. Pozitívny, spoločný základ základných postojov a cieľov musí byť v procesoch zmien vždy opäť, natrvalo a neprestajne komunikovaný a pred našimi očami neustále udržiavaný pri živote. Potom bude možné, na tomto základe, vidieť to nové ako zisk a to staré zanechať.

→ Aké spoločné hodnoty a presvedčenia nás formujú a motivujú na základe našej viery v Krista uprostred procesov zmien a ako sa nám darí tento spoločný základ komunikovať (na miestnej úrovni alebo ako Výročná konferencia)?

Dokonca aj na celosvetovej úrovni čakajú ECM zmeny, pri ktorých – obrazne povedané – teplota v tlakovom hrnci stúpla už nebezpečne vysoko, pretože ECM sa už dlhý čas nevedela dohodnúť na žiadnej spoločnej ceste za zmenou. Chcel by som tu stručne pomenovať najmä dve témy, ktoré nás budú v nasledujúcich rokoch intenzívne zamestnávať. Obe nabrali na intenzite, pretože cirkev v Spojených štátoch (rovnako ako v Európe) počtom klesá, ale v Afrike a v Ázii rastie. Ide o tieto dve témy (1) celosvetový Cirkevný poriadok a (2) homosexualitu.

Pri prvej téme, celosvetového Cirkevného poriadku, ide o základnú otázku, čo nás ako členov ECM napriek všetkým kultúrnym a politickým rozdielom celosvetovo zjednotí, a čo môžeme mať vo svojich cirkevných predpisoch zakotvené rôzne; bez toho, aby tieto rozdiely museli rozdeľovať cirkev. V Spojených štátoch platí Cirkevný poriadok Generálnej konferencie oficiálne v plnom rozsahu, bez toho, aby boli povolené iné predpisy. Mimo USA majú Centrálne konferencie právo prispôbiť si Cirkevný poriadok Generálnej konferencie (Cirkevný poriadok, *Časť I Ústavy*, čl. 31.5). Doteraz nebola táto právna úprava nikde jasne definovaná, čo najmä v USA vyvolávalo obavy, že by Centrálne konferencie mohli nadobúdať priveľa rôznych slobôd. Generálna konferencia v roku 2012 vsunula nový odsek o globálnom Cirkevnom poriadku (Cirkevný poriadok, čl. 101). Tento nový odsek povoľuje

ďalšie úpravy vo veľmi rozsiahlej *Časti VI Organizácia a riadenie*. Avšak tím sa prikázalo vytvorenie Stáleho výboru pre záležitosti Centrálnej konferencie, ktorý má v rámci tejto Časti VI stanoviť, čo v tejto veľmi obsiahlej zbierke predpisov má mať celosvetovú platnosť a čo nie je adaptabilné. Stály výbor pre záležitosti Centrálnej konferencie, ktorému som predsedal v rokoch 2008 – 2016, predložil návrh jedného ne-adaptabilného Cirkevného poriadku pre Časť VI, kapitoly 1 – 4 a 6, ktorý sa teraz v roku 2017 doručí všetkým Výročným konferenciám na konzultáciu. Generálna konferencia v roku 2020 potom rozhodne o ne-adaptabilnom Cirkevnom poriadku; Časti VI, kapitolách 1 – 7. Všetky ďalšie adaptabilné predpisy majú byť zhrnuté na úrovni Generálnej konferencie v novej, adaptabilnej Časti VII, kapitolách 1 – 7.

V rokoch 2005 a 2009 spoločne vydávané Cirkevné poriadky Centrálnych konferencií v Nemecku a strednej a južnej Európy sú v mnohých častiach veľmi podobné tomuto návrhu ne-adaptabilného celosvetového Cirkevného poriadku. V prípade, že návrh bude v roku 2020 Generálnou konferenciou prijatý, zmení sa toho pre našu Centrálnu konferenciu materiálne len málo – odhliadnuc od toho, že Výročné konferencie by sa viac nemohli pre seba domáhať žiadnych ďalších osobitných predpisov. Avšak stále existuje veľa delegátov na Generálnu konferenciu, ktorí chcú zabezpečiť jednotu cirkvi prostredníctvom čo možno najpodrobnejšej zbierky predpisov Cirkevného poriadku; obávajú sa totiž, že by sa cirkev rozbila, keby celosvetovo záväzne stanovila „iba“ základné náležitosti. S týmto zápasom za nový, celosvetový a ne-adaptabilný Cirkevný poriadok je ešte mimochodom spojená ďalšia otázka: Mala by ECM v USA taktiež vytvoriť úroveň Konferencie, aby svoje americké záležitosti riadila samostatne namiesto toho, aby všetko musela prediskutovávať v celosvetovej Generálnej konferencii ako je to v súčasnosti? Vo všetkých týchto otázkach ide o to, ako môže Cirkev ako Kristovo telo účinne spolunažívať s rôznymi údmí po celom svete. Čo nás spája? Čo smie a čo má i čo môže byť vedome odlišné? Pri otázkach celosvetovej štruktúry a poriadku cirkvi viditeľne panuje zvýšená teplota v hrnci.

Pri druhej téme, homosexualite, to v hrnci úplne vriete – aby sme zostali pri metafore – a tá je už 40 rokov neustále stúpajúcou teplotou (!). Po prvé, homosexualita bola spornou témou najmä v USA. Pred štyridsiatimi rokmi bol podiel neamerických delegátov na Generálnej konferencii pod 10 %. Na Generálnej konferencii v roku 2016 predstavoval necelých 40 %, pričom títo delegáti sú v prevažnej väčšine naladení konzervatívne. Napriek rastúcemu počtu delegátov z krajín mimo USA prevažovali hlasovania za posledných 20 rokov vždy s podobnými väčšinami okolo 53 – 58 % delegátov viacmenej bez zmeny postoja. Počas posledných 20 rokov som bol sám svedkom toho, ako diskusie ohľadne homosexuality v otázkach sociálnych zásad a v predpisoch na ordinovanú službu viedli k najhorúcejším kontroverzným debatám na každej Generálnej konferencii, spojenými s najlepšie pripravenými, citovo drásajúcimi demonštráciami. Z môjho pohľadu bola na Generálnej konferencii v roku 2016 na oboch stranách teologického spektra vôľa presadiť svoje vlastné presvedčenie väčšia než ochota hovoriť s delegátmi z iných kultúr či s inými náboženskými a životnými skúsenosťami. To viedlo do slepej uličky, v ktorej delegáti len tesne prijali návrh biskupskej Rady, aby na Generálnej konferencii v roku 2016 žiadne rozhodnutie nepadlo a aby sa k tejto otázke zriadila osobitná komisia. Tým zostávajú predpisy Cirkevného poriadku z roku 2012 oficiálne naďalej v platnosti.

Po Generálnej konferencii sa niektoré Výročné konferencie v USA uzniesli, že sa nebudú držať oficiálne platných predpisov. Západná jurisdikcia v lete 2016 zvolila za biskupku lesbickú farárku, ktorá je zosobášená so ženou. Teraz sa na oboch stranách na čele so združeniami v USA, ktoré čiastočne zahŕňajú osoby mimo USA, opätovne pracuje na scenároch oddelenia, alebo sa stanovujú červené línie, ktoré nesmú byť v žiadnom prípade prekročené. To, či osobitná komisia, ktorú na jeseň

2016 zriadila biskupská Rada, môže získať aspoň veľký stred v cirkvi na budúcej Generálnej konferencii pre spoločnú budúcu cestu, je ešte stále úplne otvorené. Z našej Centrálnej konferencie je David Field členom tejto osobitnej komisie. Pri tejto najviac spornej, kypiacej téme by sme si mali položiť otázku, čo to znamená, zo stredy evanjelia (osobne zakúsenej Božej lásky, lásky k Bohu a lásky k blíznym) zápasíť za odpovede. Naša ďalšia cesta ako cirkvi musí byť tým formovaná. Môže byť potom aj iná, než akú nachádzame v odpovediach „evanjelikálnych“ alebo „progresívnych“ kresťanov.

→ Čo pre nás vyplýva z wesleyovského trojstupňa Božej lásky ako jadra evanjelia vzhľadom na dnešné problémy a spory medzi „evanjelikálnymi“ a „progresívnymi“ tendenciami?

Procesy zmien zahŕňajú toho v sebe veľa, čo sa týka dočinenia s ľuďmi. V cirkvi je to ešte výraznejšie. Nefungujeme ako podnik so zamestnancami, ktorí môžu byť prepustení. Keď ľudia v cirkvi dokončia alebo prídu o svoje poslanie, napriek tomu sú stále súčasťou cirkvi. Sú a zostanú údmí Kristovho tela, ktoré sme si sami nevybrali a sami ich nemôžeme ani vylúčiť. Je to Kristus, ktorého hlásame, a ktorý nás tiež spája vo svojom tele. O to je to náročnejšie, ako v kontakte s ordinovanými a zamestnanými laickými členmi, tak aj s dobrovoľnými spolupracovníkmi. Či už je to v zbere alebo na iných úrovniach našej spolupatričnosti, v konfliktných situáciách platí – sledovať oboje: spoločné záujmy rovnako ako hodnotu jednotlivca. Je to veľké umenie, ktoré musíme znovu a znovu nacvičovať. Hodnotou jednotlivca sa nemyslí, že človek musí byť vždy milý a priateľský a nesmie povedať nič kritické. Aj kritika má byť vecne zdôvodnená a jednotlivec nemá byť iným ponížený. Druhá osoba je a zostáva človekom stvoreným na Boží obraz. V rámci riešenia konfliktov na úrovni zborov i na úrovni celej cirkvi máme pred sebou ešte veľký potenciál.

Viesť ľudí v nasledovaní Krista

„*Ponúknite im Krista!*“ – Tento príkaz v sebe ukrýva toho pomerne veľa, čo sa týka osobného vzťahu človeka k človeku. Samozrejme, môže sa tiež stať, že niekto sa len tak sám pre seba pri čítaní Slova Písma bez akejkolvek tretej osoby nadchýna Kristom. V arabských krajinách sa to deje častejšie než inde, že ľudia sledujú kresťanské televízne vysielanie doma, v súkromí; celkom osobne zažívajú Božiu lásku v Kristovi a často sa až po dlhšom čase odvažujú nadviazať kontakt s kresťanskou komunitou. V moslimských krajinách sú niektoré situácie, v ktorých kresťania – idúc s krásnou podobizňou, o ktorej mi rozprával rímskokatolícky biskup z Tunisu – nesú na svojom predku upevnený obraz Ježiša Krista ako tehotná Márie vo svojom vlastnom tele. Avšak v západnej a východnej Európe, v priamom, osobnom kontakte medzi dvoma ľuďmi, ktorí sa vzájomne spoznali a vymenili si pár životných skúseností, môže byť Ježiš Kristus pomenovaný aj slovami.

Keď bolo pred niekoľkými rokmi do Cirkevného poriadku prijaté „Misijné vyhlásenie“ [Mission Statement](„Viesť ľudí v nasledovaní Ježiša Krista, aby bol zmenený svet“), veľa metodistov predovšetkým v západnej Európe odpovedalo, že nie my ľudia by sme to vedeli urobiť. To je pravda. V konečnom dôsledku sa to vždy deje pôsobením Božieho Ducha, keď sa človek nadchýna Kristom a vyznáva Ho ako Pána svojho života. Ale súčasne si to zjednodušujeme, keď maskujeme, ako chce Boží Duch pôsobiť prostredníctvom nás. V západnej Európe, dokonca viac ako na východe strednej Európy, sa metodisti príliš často zdráhajú urobiť si vlastnú „námatkovú kontrolu“, aby nemuseli opustiť vlastné zóny pohodlia svojej osobnej viery a presvedčivo vypovedať o Tom, ktorý je stredom i cieľom ich vlastného života. Privatizácia viery v západoeurópskej spoločnosti prepojená s – v populácii utajenými – existujúcimi obavami zo sektárskych foriem náboženstva v žiadnom prípade

neulahčuje podanie svedectva viery oslobodzujúcim a nie vnucujúcim spôsobom. Ani tu by nám nebolo na škodu osmeliť sa urobiť niečo nové, odvážnejšie, aj keď je vonkoncom neisté, či a v akom ohľade sa to podarí. Môžeme aj pochybiť. Dôležitejšie je, že sa z toho poučíme a nevzdáme; že vyznáme Jedného, ktorý je základom nášho života (por. z britskej metodistickej cirkvi: Martyn Atkins, *Discipleship ... and the People called Methodists*).

Cirkevný poriadok sa nezmieňuje len o „Misijnom vyhlásení“ [Mission Statement], ale tiež popisuje rôzne fázy učenickeho cyklu nasledovania, a to v článku 122:

- „Plníme príkaz (poverenie) robiť z ľudí učeníkov Ježiša Krista tak, že:
- ohlasujeme evanjelium, hľadáme ľudí, prijímame ich a zhromažďujeme v tele Kristovom;
 - vedieme ľudí k tomu, aby svoj život zverili Bohu skrze krst a vyznanie viery v Ježiša Krista;
 - povzbudzujeme ľudí v ich životoch ako kresťanov prostredníctvom bohoslužby, sviatostí, duchovnej disciplíny a ďalších prostriedkov milosti;
 - vysielame ľudí do sveta žiť život v láske a spravodlivosti, aby liečili chorých, sýtali hladných, prijímali cudzincov, oslobodzovali utláčaných a aby podľa evanjelia menili spoločenské štruktúry.

Všetky štyri fázy spolu tvoria prirodzený cyklus (1) stretávať sa s ľuďmi, (2) začleňovať ich do spoločenstva cirkvi, (3) pripraviť ich na skutočné nasledovanie a (4) vyslať ich do sveta. Väčšina našich zborov je silná v jednom alebo dvoch z týchto aspektov, ale nie vo všetkých štyroch. Ak budeme o niečo ochotnejšie podstupovať riziko pri slabo rozvinutých aspektoch, prinesie naša práca viac ovocia.

→ Ktorý z týchto štyroch aspektov cyklu učenia je v mojom zbore silnejšie, resp. slabšie vypestovaný a aké dôsledky z tohto vyvodíme?

Viesť ľudí v nasledovaní Ježiša Krista zahŕňa tiež úlohu pripraviť ich prevziať vedúce úlohy v cirkvi. Je potešiteľné, že v mnohých krajinách máme mladých ľudí, ktorí sa angažujú v dobrovoľníckej práci alebo s odvolávkou na službu v cirkvi na plný úväzok. V uplynulom štvrtroku som mohol vo viacerých krajinách menovať do úlohy superintendentov mladších pastorov. Bohužiaľ, v súčasnosti môžem hovoriť len v mužskom rode, ale dúfam, že opäť sa zvýši aj počet žien, ktoré tiež môžu počuť volanie do služby na plný úväzok a prisvedčiť naň, a chopiť sa vedúcich úloh. Prosba, aby Pán vyslal robotníkov na svoju žatvu (Mt 9,38) by mala v celej škále odvolávok v Božom ľude zostať pravidelnou a naliehavou modlitebnou žiadosťou.

„Ponúknite im Krista!“ – Táto výzva vždy zahŕňa aj snahu zasadzovať sa za vzdelávanie. Rozum bol pre Johna Wesleyho dobrým Božím darom. Pri šírení metodického hnutia bolo zakladanie zborov spojené väčšinou s výstavbou škôl a často aj vyšších vzdelávacích inštitúcií. V oblasti našej Centrálnej konferencie bol taký prípad na Balkáne a v severnej Afrike. V ostatných oblastiach už ale školský systém vybudoval štát. Tak zostala metodistom predovšetkým pôsobnosť nedeľných škôl pre deti, menej aktívni boli už v oblasti vyššieho vzdelávania. Sem-tam to viedlo k úzkosti, že by kritické myslenie ohrozilo vieru v Krista. Či už v teologickom vzdelávaní, v ďalšom vzdelávaní ordinovaných alebo vo vzdelávaní laikov – bude dôležité podporovať ľudí celistvo: hlavu, srdce i ruku; resp. porozumenie, čítanie i konanie. Mám radosť z mnohých nových aktivít, ktoré vznikli v uplynulých rokoch v jednotlivých krajinách. Popri tom však budeme tiež musieť naďalej povzbudzovať a podporovať už existujúce odborné teologické strediská, ako je Teologická vysoká škola Reutlingen, aby sme aj v oblasti teologického vzdelávania budovali zmysluplnú spoluprácu. Jednou z mojich priorít bude pokračovať v podpore teologického vzdelávania celkovo v Európe a v Centrálnych

konferenciách, a tiež podporovať vytvorenie nadačného fondu, z ktorého úrokového výnosu by mohlo byť natrvalo podporované teologické vzdelávanie.

Obzvlášť v zboroch v západnej Európe sa ukazuje masívny nedostatok novej generácie farárov. Nie je to tak, že mladšie generácie sa už nedali zapáliť, aby svoj život nasadili pre Krista a Božie kráľovstvo. Ale prístup k tomu sa celospoločensky zmenil. Mladšie generácie už nevyrastali s etikou povinnosti, v ktorej sa požiadavky rodičov či vrchnosti berú automaticky a pohotovo vážne ako vlastné ciele a úlohy. Mladí zvyčajne popisujú svoj cieľ pojmom sebarealizácia. Ale „*sebarealizácia je možná len v tej miere, v ktorej strácam seba, zabúdam na seba, prehliadam seba. Lebo musím mať dôvod, aby som sa realizoval. A ten dôvod spočíva v tom, že sa oddám nejakej veci alebo osobe.*“ (V. Frankla, in: Viktor E. Frankl / Pinchas Lapide, Hľadanie Boha a otázka zmyslu, str. 63) Na čom sa teda má rozvíjať môj život? Dokonca aj dnešní mladí ľudia môžu neprestajne vytrvalo ísť za nejakou vecou, ak sú presvedčení o jej zmysle. Nie nadarmo bol Pavlov výkrik, že Kristus nás oslobodil, aby sme boli slobodní, čoskoro doplnený ešte silnejším utvrdením, že v skutočnosti sme pre slobodu povolání; aby potom bolo jasné, že sloboda neznamena svojvôľu, ale jej obsah je súčasne naplnený oslobodzujúcim Kristom. Sloboda nemá byť zneužívaná na sebecko, ale stáva sa záväzkom založeným na prikázaní lásky ako Kristovho zákona (Ga 5,13; 6,2; por. k tomu aj časť *Námietky a disonancie* zo Správy biskupa 2013). Preto sa Pavel môže vedieť nielen povolať byť slobodným, ale súčasne sa aj označiť za Kristovho služobníka. Oboje je v jadre ovplyvnené Kristom ako prijímajúcou a aktívne pôsobiacou Láskou. To pomáha rozvíjať sa spôsobom, pre ktorý stojí za to žiť. Preto: „*Ponúknite im Krista!*“

→ Do akej miery som bol prostredníctvom cirkvi povzbudený v rozvoji svojej osobnosti a ako sa mi v mojom postavení v cirkvi darí povzbudzovať ostatných?

Kristovým Duchom musí byť tiež ovplyvnený spôsob, akým vnímame dozorné funkcie v cirkvi. To nám pomôže zohľadniť spoločenské zmeny. Duchovný dohľad potom posilní vlastnú zodpovednosť druhých a zníži závislosť. Lebo je pokušením uplatňovať autoritu tak, že ostatní budú od vedúcej osoby závislí. A čím závislejšie sa cítia podriadení, tým nenahraditeľnejší sa cítia vedúci. Takýto riadiaci model, žiaľ, existuje aj v cirkvi, hoci by sme mohli učiť na Ježišovom prístupe k učeníkom, čo je pre spôsobilosť a samostatnosť prospešné. Ťažisko riadiacich štruktúr v cirkvi nesmie spočívať pri výkone moci a v kontrole, ale musí sa zakladať na zmocnení a dôvere. Bolo pre mňa poučné, ako generál americkej armády referoval na jednom z našich ďalších vzdelávaní v biskupskej Rade o procesoch zmien v armáde. Preložené do cirkevnej reči, povedal: Robte dnes Krista pre ľudí rozhodujúcim; buďte blízko pri ich srdciach; robte ich srdcia vnímavými (mäkkčite ich srdcia – *soften their hearts*) a buďte slúžiacimi vedúcimi osobnosťami. Aby toto zmocnenie na vlastnú zodpovednú službu bolo možné, potrebuje jasné dohody o práci a o kompetenciách a pravidelnú komunikáciu. Dúfam, že sa aj Cirkevný poriadok – v neposlednom rade prostredníctvom nadchádzajúcej práce na neadaptabilnom, celosvetovom poriadku – prepracuje až k misijnej príručke, ktorá stanoví príkazy a kompetencie, následne ale tiež uvoľní ďalšie nevyhnutné opatrenia, s ktorými sa možno stretnúť v konkrétnej službe. Potom sa snáď podarí – pre spoluprácu na výzve nášho cirkevného spoločenstva – zapáliť aj mladších ľudí, ktorí sú uchvátení Kristom a chceli by budovať Božie kráľovstvo.

Budovať Božie kráľovstvo

„Ponúknite im Krista!“ – Táto výzva mala pre Johna Wesleyho vždy osobný a sociálny rozmer.

Na jednej z prvých konferencií prerážajúceho metodisticého hnutia John Wesley sformuloval spoločne s ďalšími prítomnými anglikánskymi duchovnými a prvými laickými potulnými kazateľmi Božie poverenie pre metodistov nasledovne: „F [Otázka]: Čomu môžeme dôvodiť rozumom veriť, že je Božím plánom odvolaním sa na kazateľov, ktorí sa nazývajú „metodisti“? – A [Odpoveď]: Reformovať národ a rozširovať cirkev [anglikánsku cirkev] za hranice krajiny nezvyčajným spôsobom podľa biblického posvätenia.“ (Large Minutes, Q. 4 (WJW 10, p. 845)) Posvätenie má vo wesleyovskej perspektíve vždy obidva aspekty: osobnú zmenu jednotlivca a takisto zmenu v spoločnosti. Wesleymu sa hlboko protivilo žiť čisto individualistickou zbožnosťou alebo sa so svojim hnutím z diania vo svete stiahnuť. Svet je nám daný ako Božie stvorenia, aby sme sa v ňom osvedčili a zmenili ho k lepšiemu. Preto aj on potrebuje počuť slovo evanjelia Ježiša Krista!

Metodistické skupinky a zhromaždenia slúžili na podporu posväteného života; boli vedené podľa Všeobecných pravidiel (*Allgemeine Regeln*): nečiniť zlo, konať dobro a uplatňovať prostriedky milosti Božej. V týchto Všeobecných pravidlách je smerom dovnútra, na cirkevný život zameraná len tretia dôležitá časť. Zaujímavým spôsobom – a, žiaľ, až príliš často prehliadaná – začína samostatným poradím prostriedkov milosti, ktoré je spoločstvu veriacich a hľadajúcich dané. Až potom nasledujú prostriedky milosti, ktoré sa môžu pestovať aj v kruhu rodiny alebo o ktoré sa môže starať každý sám vo svojej osobnej zbožnosti. U Wesleyho predstupuje spoločnosť pred jednotlivca, a sústredenosť na jednotlivca slúži na to, aby osoba bola schopná vytvárať vzťahy k Bohu aj k blížnym. Zmena jedinca prostredníctvom Božej milosti tým slúži na prebudovanie cirkevného spoločenstva a národa (teda politicky a kultúrne ovplyvneného verejného priestoru): vyhýbaním sa zlu a konaním dobra.

→ Ako by to bolo, keby sa Všeobecné pravidlá (*Allgemeine Regeln*) opäť stali jedinými smernicami pre duchovný život v zbere?

V novo prerážajúcich formách cirkevného života (často označovaných súhrnným termínom *Emerging Churches*) je tento zámer pôsobiť do vnútra spoločnosti vždy veľmi zjavný. Na jednom ďalšom vzdelávaní v biskupskej Rade bolo na príkladoch trieštiaceho sa cirkevného života v USA pomenovaných deväť prvkov, ktoré charakterizujú takéto zlomy (Brian McLaren):

- sústredenie sa na Krista a Božie kráľovstvo;
- aktívna výmena s okolitou kultúrou, žiadne oddeľovanie sekulárneho a svätého;
- schopnosť načúvať s neskrývanou ochotou prijímať;
- služba núdzným;
- účasť na bohoslužbe svojou prítomnosťou;
- vysoké oceňovanie a podporovanie kreativity;
- vedenie prostredníctvom sietí;
- staré osvedčené prvky spolu s celkom novými zabudovať do spoločnej duchovnej výbavy.

[9 characteristics of emerging churches: - recenter on Christ and the Kingdom of God; - engage with culture, not split of secular and sacred; - listen with openness, - serving those in needs, - involve participants in worship, - value creativity, - lead through networks, - integrate ancient and avant-garde in spiritual formation.]

Štyri hlavné dôrazy celosvetovej ECM zjednocujú práve tak perspektívy cirkevného života s tými spoločenskými. Popri „budovaní zborov“ a „vzdelávaní vedúcich pracovníkov“ existujú ešte dva: „rukami znížiť chudobu“ a „odstrániť smrteľné choroby chudobných“. Posledné menované ťažisko je aktuálne predovšetkým v *Connexio*, sieti pre misiu a diakoniú. *Connexio* zámerne podniklo kroky, aby cez Výročnú konferenciu Švajčiarsko-Francúzsko-Severná Afrika a tiež cez iné Výročné konferencie i mimo nich ponúklo svoje služby, lebo v krajinách na východe strednej Európy rastie požiadavka nebyť len prijímajúcimi, ale sami podporovať misiu v iných krajinách. To prináša šance na posilnenie siete vzťahov a solidarity v našich rôznorodých Centrálnych konferenciách.

→ V čom zažil môj zbor a v čom som zažil ja sám prostredníctvom odvážneho angažovania sa za iných vlastné obohatenie, o ktoré by som nerád prišiel?

Dôraz na „zníženie chudoby rukami“ sa aplikuje v oblasti našej Centrálnej konferencie na jednej strane v rozmanitej susedskej pomoci pre utečencov a migrantov. Vzhľadom na globálnu migráciu sú naše zbory stále zmiešanější a pestrejší, čo sa týka jazykov a kultúr. Keď sa v roku 2015 utečenci vo veľkých počtoch tlačili balkánskou cestou do západnej Európy, naše zbory žili obdivuhodnou rozmanitosťou služieb a intenzitou praktickej dobročinnosti. „Zníženie chudoby rukami“ sa na druhej strane odohráva najmä v spoložití s Rómami v našich zboroch na východe strednej Európy a na Balkáne. Pravidelné rómske konzultácie medzi zodpovednými osobami z jednotlivých krajín sú aspoň malým krokom k tomu, ako sa učiť od seba navzájom a od tretích strán stať sa odvážnymi; a tak, ako je to len možné, pripraviť Rómov na to, aby boli schopní pomôcť si sami.

Tak ako oceňujem štyri dôrazy celosvetovej ECM, tak veľmi mi v nich chýba naliehavosť, ktorá bude v budúcnosti naberať čoraz väčší význam, hoci v súčasnosti len krátkodobo presúva tento problém do vedomia spoločnosti: ochrana stvorenia. Pravoslávna cirkev pod vedením ekumenického patriarchu Konštantínopolu tu hrá priekopnícku úlohu a nelení sa jej tematizovať ochranu stvorenia v cirkevných a politických grémiách. Biskupská Rada ECM síce v roku 2010 vo svojej správe „*Božia obnova stvorenia: Výzva na nádej a čin*“ dôrazne a odvážnym spôsobom pripomenula túto nalievavú žiadosť. Ale, žiaľ, chýba stálosť, aby sa táto nalievavá žiadosť udržala vo vedomí ľudí v cirkvi i mimo cirkvi. Aj na veľkú konferenciu o klimatických zmenách z Paríža v decembri 2015 sa zabudlo viac než na teroristické útoky, ktoré boli mesiac pred ňou. Ochrana stvorenia je horúcou témou nielen z dôvodu všeobecného ohrozenia prežitia ľudstva, ale oveľa viac preto, že bude umocňovať nerovnosti medzi bohatými a chudobnými so všetkými ďalšími dôsledkami násilných stretov a migráciu. Boží Sabbat je korunou stvorenia, nie my ľudia. Sme povolani, aby sme boli dobrými správcami mnohorakej Božej milosti (Lk 12,42; 1Pt 4,10).

→ Ako žijeme ako dobrí správcovia Božieho správcovstva a časti toho, čo sme dostali vo svojich veľmi rozdielnych situáciách z materiálneho bohatstva, resp. z chudoby? A ako sa trvalejšie zasadujeme za ochranu stvorenia?

„*Ponúknite im Krista!*“ – To nie je individualistická správa. Je to osobné poslanstvo s dôsledkami pre celé stvorenie, lebo *On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený všetkého stvorenia. Ved' v ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny i panstvá, kniežatstvá a mocnosti, všetko je stvorené skrze neho a pre neho.* (Kol 1,15-16) Čím bol Wesley starší, tým viac vo svojich kázňach zohľadňoval celé stvorenie a obnovu stvorenia. Kristus – položený ako stred a zmocnený premieňajúcou silou milosti – bol pre Wesleyho centrom Božej lásky. Otočným a hlavným bodom bol a zostal preňho rast tohto Božieho vzťahu, pretože sa – ak je správne pochopený – nestane pre ľudí sektárskym alebo fanatickým, ale obnoví ich na Boží obraz, do vernej podoby Ježiša Krista. To ľudí

uvedie do pohybu, ktorým išiel sám Boh v Ježišovi Kristovi: do poníženej ľudskej existencie, aby sa stal služobníkom všetkých, ale nikdy sa nevzdal lásky.

Preto zohýnam kolena pred Otcom, od ktorého má meno každý rod na nebi i na zemi, aby pre bohatstvo Božej slávy vo vás jeho Duchom mocne zosilnel vnútorný človek a aby Kristus skrze vieru prebýval vo vašich srdciach, aby ste tak zakorenení a upevnení v láske mohli so všetkými svätými pochopiť, aká je to šírka, dĺžka, výška a hĺbka, a poznať Kristovu lásku, ktorá prevyšuje poznanie, a tak aby ste sa dali naplniť celou Božou plnosťou. (Ef 3,14-19)

(Z nemčiny preložila Mariana Kušiaková.)